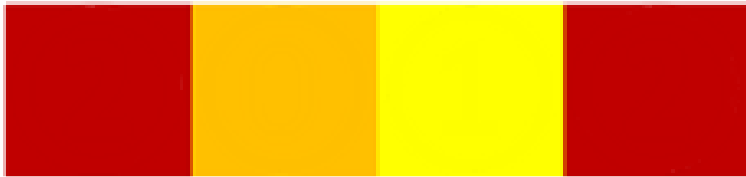

SOCIN

International Interdisciplinary
Conference on Social Innovations

Justice, Security and Human Rights

/Stream A of International research conference "Social Innovations: Theoretical and Practical Insights"/

CONFERENCE VENUE: Mykolas Romeris University, Vilnius, Lithuania.

DATE: October 10-11, 2013.

"Social Innovations: Theoretical and Practical Insights 2013"

*Stream A: Justice, Security and Human Rights
(special sub-section: Social justice)*

Stream B: Social Technologies (separate proceedings)

*Stream C: National Sustainable Development under Globalization
Conditions*

Stream D: Improving Life Quality and Enhancing Employment Possibilities

Stream E: Continuation and Change of Values in Global Society

Organizational committee

Chairwoman:

Assoc. prof. dr. **Agota Giedrė Raišienė**, Mykolas Romeris University

Vice-chairs:

Prof. dr. **Aelita Skaržauskienė**, Mykolas Romeris University

Prof. dr. **Vitalija Rudzkienė** Mykolas Romeris University

Members:

Assoc. prof. dr. **Povilas Aleksandravičius**, Mykolas Romeris University

Assoc. prof. dr. **Tatjana Bilevičienė**, Mykolas Romeris University

Prof.dr. **Eglė Bilevičiūtė**, Mykolas Romeris University

Miglė Eleonora Černikovaitė, Mykolas Romeris University

Nomeda Gudelienė, Mykolas Romeris University

Prof. dr. **Vida Gudžinskienė**, Mykolas Romeris University

Monika Mačiulienė, Mykolas Romeris University

Olga Navickienė, Mykolas Romeris University

Gintarė Paražinskaitė, Mykolas Romeris University

Assoc. prof. dr. **Romas Prakapas**, Mykolas Romeris University

Viktorija Stokaitė, Mykolas Romeris University

Rūta Tamošiūnaitė, Mykolas Romeris University

SOCIN

International Interdisciplinary
Conference on Social Innovations

Stream A: Justice, Security and Human Rights

Session 1

Moderators:

**Justinas Žilinskas,
Mykolas Romeris University**

**Kristina Kenstavičienė,
Mykolas Romeris University**

PSYCHOLOGICAL RESEARCH OF SEX OFFENDERS IN LITHUANIA: STATE OF THE ART AND IMPLICATIONS FOR THE FUTURE

Marijus Mitrauskas
Mykolas Romeris University Institute of Psychology, Lithuania
marijusmit@gmail.com

Rita Bandzevičienė
Mykolas Romeris University Institute of Psychology, Lithuania
rbandze@mruni.eu

Purpose – Sexual abuse of adults and children has profound long-term consequences, including serious emotional, mental health and interpersonal relationship problems for the victims. Assessment, treatment and management of sex offenders are important in order to reduce sexual violence and relapse of offender. The treatment, parole and sentencing policy should be influenced by both theoretical consideration and the risk that sex offenders pose to society (Schechory, Ben-David, 2005). Sex offenders constitute a heterogeneous group of individuals who begin abusing for a myriad of reasons. One core distinction in the research is between rapists and child molesters (Robertiello, Terry, 2007). The main goal of this presentation is to discuss findings of the study concerning psychosocial risk factors of rapists and child molesters and to outline implications for future research in this field.

Design/methodology/approach – The sample of the present study (n = 119) was drawn from five correctional institutions. Child molesters (n = 39) and rapists (n = 18) voluntarily took part in this research. Two risk assessment tools were used in order to determine risk factors: Sexual Violence Risk-20 (SVR-20), (Boer et al., 1997) and Static-99 (Hanson, Thornton, 2000). SVR-20 is one of the widely used structured professional judgement risk assessment tools and Static-99 reliable and valid statistical tool. The studies show good psychometric characteristics and predictive validity of these risk assessment instruments (Rettenberger et al., 2011). A structured questionnaire of psychosocial data was used for the purpose of present study. Statistical analysis was performed in order to compare differences between rapists and child molesters.

Findings – The results of the study showed some differences between the criminal risk factors of rapists and child molesters. Rapists have committed more past violent nonsexual offenses than child molesters. They tend to be more criminally versatile as well as choosing different kinds of victims and cause more physical harm. The results also revealed that rapists are younger than child molesters and have less experience living with a life partner. However, child molesters exhibited more psychosocial adjustment problems, i.e. sexual deviance, victimization in childhood, major mental illness, substance abuse problems and relationship problems. Results of the study showed that sexual offenders against children exhibit a high density of sex offenses and an escalation in the frequency and severity of sex offenses (Mitrauskas, Bandzevičienė, 2013).

Research limitations/implications – The present study is a cross-sectional study which enables us to compare these two groups of offenders. In order to establish prognostic validity of the sex offenders' risk factors related to criminal recidivism in the Lithuanian sex offenders sample, prospective research should be performed.

Practical implications – In order to apply appropriate and effective correctional programmes for sex offenders, the criminogenic needs should be established. This study made some implications about risk factors in sex offenders which have practical value for professional working with this kind of offenders, i.e. correctional psychologists, parole and probation officers, law enforcement officers.

Originality/Value – The present study is one of few studies in Lithuania concerning psychological aspects of sex offending and the first study which compares rapists and child molesters' psychosocial risk factors.

Keywords: sex offenders, rapists, child molesters, risk factors.

Research type: research paper.

CONSTITUTIONAL BASIS OF THE USE OF THE ARMED FORCES

Kristina Kenstavičienė

The Institute of Constitutional and Administrative Law of Mykolas Riomeris University's Faculty of Law,
Lithuania

k.kenstaviciene@mruni.eu

Purpose – Social unrest on the interior of the country (like actions of Egyptian Defense Minister on July 3rd, 2013 against the President of the Republic, Syrian Government actions against the participants in civil uprisings) raised the question on what means ascertain democratic military control or whether a democratic state can limit and control the use of the armed forces in a democratic way. This scientific research tries to analyze in a comparative aspect the constitutional status of the Head of the state, as the Commander-in-Chief of Military Forces, and Defense Minister in various countries with different types of government, as well as their capabilities to use the military forces. Means by the democratically elected state government to control military forces and to stop their illegal use is also analyzed;

Design/methodology/approach – the research uses the methodology of qualitative research. The method of document analysis was used to analyze legal acts of the highest authority – Constitutions – in order to receive the data about the constitutional status of the Head of the state as the Commander-in-Chief of Military Forces and Defense Minister in the system of state government institutions. The comparative method allows to unveil the similarities and differences of the provisions of valid constitutional editions in various countries, and also to compare them with Lithuanian constitutional regulations when making decisions on questions regarding the use and control of the armed forces. One of the main methods of systemic analysis helped to determine how the constitutional authorities of the Head of the state as the Commander-in-Chief and Defense Minister change when using the armed forces depending on the government type of the country;

Findings – when analyzing the constitutional basis of the use of the armed forces, the dynamics of military authority are revealed depending on the type of state government, but also one common feature is determined – the use of the armed forces

has to be sanctioned by the parliament as an institution embodying the representation of the nation. It has been argued that the military institutions in the democratic state cannot be assigned to the state government institutions but rather have a priority over them. On the contrary, military state institutions have to be accountable to civil state institutions and have to be controlled by them, and their decisions have to be based on the decisions of civil state institutions. A conclusion is made that in parliamentary republics (Lithuania, except Germany) and constitutional monarchies (United Kingdom) the Head of State usually is only a nominal Commander-in-Chief, and in the presidential (USA) and semi presidential (France) republics the Head of State has wide personal authority regarding the use of the armed forces. The constitutional status of Head of State, as a Commander-in-Chief, implicates its authority on the strategic level to lead the armed forces of the country and to appoint the highest ranking officials and officers in the military forces. Defense minister (secretary) spearheads his/her government area (Ministry (Department) of Defense) and together with the government is collectively responsible for it in the parliament (Lithuania, United Kingdom, Germany, France) or personally (Lithuania, France), and in the presidential republics – only to the Head of State (USA). Minister of Defense is usually assigned not the questions of the management of military forces, but the management questions relating to the determination of the structure of military forces, training, convocation and so on;

Research limitations/implications – the research analyzes what are the constitutional basis of the use of the armed forces in the countries of different government types (by keeping only to classic democratic states - USA, United Kingdom, France, and Germany), but it does not take into account the political, social, or economic factors which might potentially influence the decisions regarding the military actions. Additionally, the main analysis is based on only the review of national legal acts, excluding the international law;

Practical implications – the outcomes of the research may be used in the future when making decisions on resolving various military conflicts that arise not necessarily among the states, but also on the interior of the states themselves, as is evidenced by the international events over the last couple of months (eg. in Egypt or Syria). In order to come to peace and reinstating the security in countries such as these when there is a lack of diplomatic means, a question has to be solved regarding the use of military force;

Originality/Value – the comparative analysis of constitutional basis of the use of the armed forces is not encountered in the works of Lithuanian Law Scholars. But the military

authority has been analyzed by the authors in other countries: Barnett, H. (2004), Stokes Paulsen, M. (2009), Yasuo, H. (2012), J. Paust, J. (2012) et al.

The originality of scientific research is composed of the fact that for the first time the military authority of the Head of State as a Commander-in-Chief and the Minister of Defense are comparatively analyzed, and according to the outcomes of this analysis the Lithuanian legal regulation and constitutional basis of the use of the armed forces are evaluated. The outcomes of the research can be useful (i) in order to understand and determine what is the constitutional basis of the use of the armed forces; (ii) when studying the discipline of Lithuanian Constitutional Law or Comparative Constitutional Law when the students are introduced to the constitutional status of the Head of State as a Commander-in-Chief;

Keywords: State President as the Commander-in-Chief, defense minister, Supreme Commander of the armed forces, Constitution;

Research type: general review.

PSYCHOLOGICAL ABUSE IN DOMESTIC VIOLENCE

Laima Vaigė

Mykolas Romeris University, Lithuania

laimatrof@mruni.eu

Purpose – the analysis of the concept of psychological abuse (violence) under the relevant legislation and case practice of Lithuanian courts, and evaluation of methods for counterbalancing the interests of protection of victims and avoiding possible manipulations in domestic violence cases.

Design/methodology/approach – the methods of case-study, comparative research and modeling are used in the paper;

Findings – domestic violence victims often appear in a state of “learned helplessness”, which forces them to believe that the situation cannot be changed. The measures must be taken with the view of empowering rather than victimizing the victims: intoxication should never work as a defense (directly or indirectly), the right to privacy and the right to health of the woman must be seen as priorities in cases of domestic violence. The author is of the opinion that not all psychological violence might require state intervention, but the one that comes under the concept of “coercive control” (as described in the recent doctrine on domestic violence) certainly does. Coercive control is systematic and dangerous, because violence tends to increase and ends in fatalities. The approach based on the concept of coercive control also helps to avoid possible manipulations on the account of psychological violence. The case practice of the Supreme Court of Lithuania shows that the legal consciousness of the courts might be wide enough to understand the concept of “permanent (coercive) control” in cases of domestic violence.

Research limitations/implications – the term “coercive violence” is not adopted under the Lithuanian legislation and it is dubious whether it should be. Recently the concept of domestic violence in the United Kingdom has been increased to include the concept of “coercive violence”. Nevertheless, it is not a legal term under the law but rather, an intergovernmental policy concept. There might problems (structural, legal and

etc.) in trying to translate the term into the law, as recognized by the scholars in this field, who are in favor of the approach based on coercive control;

Practical implications – the paper might be useful both for theorists and practitioners interested in domestic violence;

Originality/Value – there are a few research papers on the issue of domestic violence in Lithuania, and especially since the Law on Protection against Domestic Violence has been adopted. The concept of psychological violence has not been evaluated yet, although it is probably the most blurred term under the Law;

Keywords: domestic violence, psychological violence, coercive control;

Research type: research paper.

Session 2

Moderators:

**Želimir Kešetović,
Mykolas Romeris University**

**Dovilė Gailiūtė,
Mykolas Romeris University**

LIABILITY OF LEGAL PERSONS FOR VIOLATIONS OF INTERNATIONAL CRIMINAL LAW

Taras Ivanec
Prosecutor General's Office, The Republic of Lithuania
ivanec.t@gmail.com

Purpose – The purpose of this article is to provide the reader with some information on the development of liability of legal persons for violations of international criminal law, its implementation practice in common and civil law countries as well as its perspectives of development in the European Union;

Design/methodology/approach – The first part of this article presents the theoretical basis of this topic, which using analysis and comparative-historical methods distinguishes the scope of liability of legal persons for violations for international criminal law in different historical periods; next, legislation is discussed, which had impact to the development of liability of legal persons; finally, the scope of corporate liability and legal regulation is compared. The second part of this article, using the method of document analysis, examines the practice of liability of legal persons across countries with different legal traditions. Court judgements, which have impact to the present topic, are presented. Finally, using generalisation and other methods, last part presents the need of further development of corporate liability in the European Union as well as it presents impact of case law to the development of corporate liability;

Findings – Corporate liability for violations of international criminal law originated in common law countries as far back as in the 18th century, whilst first business representatives on the basis of personal responsibility were convicted in International Military Tribunals in the middle of the 20th century. At the end of 20th century and beginning of the 21st century, many international, regional and national institutions recognised that corporate liability is a priority of national prosecution and international jurisdiction is regarded just as an additional measure and a measure of last resort. The Arab Spring provoked such type of cases in civil law countries. It should be noted, that such form of liability of legal entities, both according to common and civil law practice, is

in accordance with international law and may be considered as a part of international customary law. According to data of 2013, corporate liability for grave breaches of international law is not established on the European Union level, however, notwithstanding this fact, 22 out of 28 European Union member states, in principle, allows such form of corporate liability in their own domestic laws. For constitutional and statutory reasons it is difficult to achieve the unification of corporate liability on the national level, however committed grave breaches of legal persons pose a great threat both in national and international level. For all these reasons, there is the need to harmonise jurisdiction of corporate liability in national prosecution as well as the relationship of implementation of such liability on international and national levels; finally, there is the need to rely on the good foreign practices;

Research limitations/implications – This article examines liability of legal persons for genocide, war crimes and crimes against humanity. The development of corporate liability, its case law in different legal systems, i.e. how countries having different jurisdictions deal with issues of corporate liability, is presented either. Finally, this article presents the relationship between national and international law and possible perspectives of corporate liability in the European Union;

Practical implications – This study provides information on the development of corporate liability for violations of international criminal law since the 18th century to the present, it also presents examples of case law, relevant to corporate liability issues and issues of passing of laws and assessment of litigation. Issues of corporate liability are important in the context of international law harmonisation and regulation. As the number of legal entities involved in armed conflicts and contributing to grave breaches raise, this issue in its turn raises problems of legal assessment and legal status of such offences, besides, these problems may get evident in the European Union soon;

Originality/Value – The study provides a new context of corporate liability, which, according to the present information, has been only very little examined in Lithuania. This is an interdisciplinary study, that combines works of professor Dr. I. Vėgėlė, professor Dr. R. Drakšas, Dr. E. Sinkevičius, Dr. D. Soloveičikas and other academic works on criminal corporate liability and international criminal liability for grave international breaches. In Lithuania, issues of liability in international humanitarian law were analysed by professor Dr. J. Žilinskas and professor Dr. D. Žalimas. In this article, collected information and case law assessment is an actual and a conceptual analysis of works of foreign authors and case law.

Keywords: liability of legal persons, individual responsibility, International Criminal Law, international customary law;

Research type: conceptual paper.

POSSIBILITIES TO ESTABLISH LEGAL DEFINITION OF “FAMILY” FOR THE NEEDS OF FAMILY POLICY

Eglė Kavoliūnaitė-Ragauskienė
Vytautas Magnus University, Lithuania
egle.kavoliunaite@gmail.com

Purpose: Implementation of family policy is based on groups of instruments helping to achieve aims of the policy. One of such group of instruments is law of the state. To this end, law serves for the establishment of legal categories involved and institutionalized in legal system, which confers legal status on the subjects of the state. The state seeking to address particular groups of persons upon the implementation of public policy needs a clear definition of addressees of certain orders or permissions, as well subjects submitted with certain rights and obligations.

Thus, the purpose of the paper is to provide proposals on the legal definition of “family” and “family members” which would contribute to proper implementation of family policy. The formulation of such proposals is chosen to be based on the analysis of functional fields of family policy.

Design/methodology/approach: The paper analyses current definitions of “family” and “family members” laid down in different laws of the Republic of Lithuania and how these definitions might be developed, i.e. what criteria should be used for the definition of “family” seeking to address legal regulation only to those subjects which are at the target of family policy.

First of all, the paper presents analysis of current situation. In Lithuania, there are more than 200 laws with references to “family” or “family members”, however, only about 30 laws provide definition of “family” or “family members”, which appears to be different in most cases. The paper classifies laws under fields of legal regulation, fields of family policy seeking to discover the criteria for use of different definitions and trying to justify the use of different definitions in particular situations.

For the second, analysis of limitations for the definition of “family” is presented. Restricting requirements come from various sources; the paper describes three of them:

constitutional restrictions, requirements originating from international laws and the “cultural” argument.

Finally, the paper describes the functional fields of family policy provided for in political strategies and activity plans as the most appropriate criteria for the differentiation of definitions of “family” and presents proposals on the creation of legal definition of “family” and “family members” for the needs of implementation of family policy, i.e. provide criteria for the systematic placement of definitions of families in different fields of legal regulation.

The paper is based on fundamental ontology and is displayed in positivist approach. Methods of systematic analysis, statistical analysis, content analysis and descriptive analysis are used.

Findings: Research reveals that the use of definitions of family and family members in laws of the Republic of Lithuania is chaotic and fails to be systematical. It draws inference that definitions are just being copied from one law into another and were not evenly amended afterwards. Having evaluated the possible ways of systematizing the application of different definition seeking to describe the relevant addressees and at the same time to retain it relevant it is proposed to formulate different definitions in accordance with a set of aims (why definition is needed at all), i.e. to establish a joint property, to establish blood relations, to establish maintenance relations, to avoid conflict of interests, etc.

Research limitations/implications. Research is build-up upon and restricted within several presumptions. First, it is considered that a legal definition of family is inevitable, the question is whether it is necessary to use a single definition in all regulated cases, or there can be a number of different definitions; in the latter case it is necessary to ground the need for differences. Second, law is primarily regarded as one of the means to embody public policy, particularly, family policy. Finally, the paper develops the complex issues relating definition and restrictions or obstacles to define family and family members, thus the paper does not contain a detailed analysis of particular restrictions or obstacles.

Practical implications. Paper presents proposals for development of family definition in laws of the Republic of Lithuania.

Originality/Value. The research paper contributes to and presents an original viewpoint in the public policy discussion on the need and possible ways to determine “family” and “family members” following the Conception of the State Family Policy adopted by the Seimas of the Republic of Lithuania in 2008, and the subsequent

Resolution of the Constitutional Court of the Republic of Lithuania declaring that the definition of family used in the Conception was inconsistent with the Constitution of the Republic of Lithuania.

Keywords: family policy, family definition.

Research type: research paper.

PRICE-ANDERSON ACT: A MODEL TOWARDS HARMONIZATION OF EUROPEAN UNION CIVIL LIABILITY FOR NUCLEAR DAMAGE?

Laura Rimšaitė
Mykolas Romeris University, Lithuania
rimsaitel@gmail.com

International civil liability for nuclear damage is embodied by two major instruments: International Atomic Energy Agency (IAEA) 1963 Vienna Convention on Civil liability for Nuclear Damage and Convention on Third Party Liability in the Field of Nuclear Energy of 1960 (OECD) with its amending protocols. Major problem arises because of lack of coherence among contracting parties and for this reason supplementary conventions and protocols has been adopted but sufficient results has not been achieved. After Fukushima accident harmonization of liability regimes remains essential in the European Union. Paradox remains with third party nuclear liability rules whereas nuclear states follow the principles of channelling, limited liability of the operator and exclusive jurisdiction of the courts on contrary non-nuclear states adhere to different principles due to international law. The co-existence of heterogeneous compensation systems shows the need for legal framework harmonization at European Union or even global level. Civil liability for nuclear damage in the USA is regulated by the Price-Anderson Act which is being regularly revised. This model provides extraordinary nuclear occurrence which prevents nuclear installation operator from tort law defences however it creates strict liability for nuclear operators in case of a nuclear accident thus provides economic channelling instead of legal channelling. This paper analyses Price-Anderson model compensation system and its possible adjustments to European Union civil liability for nuclear damage framework.

Purpose – analyze the Price-Anderson model compensation system in the light of European Union civil liability for nuclear damage framework harmonization;

Design/methodology/approach – paper is based on document analysis, systemic, comparative analysis method by comparing different legal acts and its implications;

Findings – International liability regime does not provide harmonized and sufficient compensation approach. Despite the fact that conventions were adjusted to changing circumstances not all amendments are in force. USA provides rather different compensation and liability system which might serve as a background framework towards harmonization process in the European Union. Compensation is based on two tier system whereas all operators are implied to provide financial coverage and insurance. Only in the event of accident all nuclear operators are obliged to input certain proportionate amount into insurance pool. International liability system does not provide economic channeling model rather legal channeling when liability is strictly imposed to operator although not only the operator but e.g. technology provider is involved in nuclear industry.

Research limitations/implications – analyze USA civil liability and insurance for nuclear damage model by comparing it to international framework thus providing possible background for harmonization of liability rules towards European Union;

Practical implications – This comparative analysis provides a background on further discussions concerning the nuclear operator's liability and insurance limits issues and cohesion between two regimes by providing a harmonized model throughout European Union;

Originality/Value – Only a few authors have analyzed some aspects of nuclear liability. There is still a lack of academic comprehension of nuclear liability regimes and insurance issues in the light of harmonization at European Union level. This work provides insights into nuclear liability and compensation issues and will certainly be valuable in practice when improving legislative framework and developing nuclear projects;

Keywords: Price-Anderson Act, Nuclear damage, Vienna Convention, Paris Convention, nuclear insurance pool, strict liability, economic channelling, legal channelling;

Research type: research paper.

THE PROTECTION OF THE RIGHT OF THE CHILD TO NAME IN THE LIGHT OF THE INTERNATIONAL STANDARDS AND LITHUANIAN LAW

Katažyna Mikša
Mykolas Romeris University, Lithuania
kbogdzevic@mruni.eu

Purpose. A purpose of the paper is to determine international standards concerning protection of a child's name. These standards are following from international documents (e.g. UNCRC), conventions of the International Commission on Civil Status and the rich practice of such international bodies like the European Court of Human Rights and the Court of Justice of the European Union. Author of the paper analyses conformity of the Lithuanian law with the existing international legal framework, decisions of above mentioned international bodies and doctrine concerning a question of the child's name.

Design/methodology/approach. This contribution provides an outline of the scope of protection of the child's name in international documents (section 1), practice of international bodies (section 2) and conformity of Lithuanian law with these documents and practice (section 3). The main question is whether the Lithuanian law guarantees the protection of child's right to a name and parents' right to exert influence on their child's name particularly in situations with an international element.

Findings. From the perspective of the international human rights law as well as of the Lithuanian legal system, the issues concerning the right of the child to a name (both first name and surname) remain within the scope of parental responsibility and protection of the child's identity by the State. A forename and a surname are conceived as an expression of child's identity, and a fundamental right of the child. Moreover, the name is characterized as an element of the civil status of every person.

The analysis of the documents and case-law of the international bodies shows that the right of the child to a name is independent from the issue of establishing family relations (filiation). Nonetheless, the determination of the name of the child is connected with the fact of setting up legal ties with his or her parents.

The Lithuanian law generally complies with the international patterns. Civil Code of the Republic of Lithuania in certain aspects allows the parents to decide what name the child will bear. Thinking about the issue of the protection of the first name of the child, there are no doubts that it depends on the parents' will and constitutes a component of parental responsibility. Determination of the surname has more restrictions. Furthermore there are some uncertainties concerning names in situations with an international element.

Research limitations/implications. Practical implications. It is recommended to prepare a statutory regulation for the names. Moreover, to guarantee the stability of the names it would be desirable to regulate the question of recognition of names acquired abroad.

Originality/Value. An issue, which this contribution deals with, is passed over in Lithuanian doctrine. The question of the protection of the child's name in a situation with an international element is particularly important due to the increased migration of people.

Research type: research paper.

Key words: first name, surname, international standards, child, choice-of-law rules.

THE EUROPEAN COURT OF HUMAN RIGHTS' CASE LAW ON THE RIGHT AGAINST SELF-INCRIMINATION IN CRIMINAL PROCEEDINGS

Taras Ivanec
Prosecutor General's Office, The Republic of Lithuania
ivanec.t@gmail.com

Purpose – The aim of this article is, according to the theoretical application principles of the right against self-incrimination, to give an overview of case law concerning infringements of this right in criminal proceedings as well as to give an overview of fields where the scope of this right can be limited and these limitations may be justified according to the principles set in case law of the European Court of Human Rights (hereinafter – ECtHR);

Design/methodology/approach – The theoretical basis of the topic is presented in the first part of the article. In this part, according to the analysis and comparative methods, principles, types of compulsory measures and criteria of the right against self-incrimination are excluded, as infringements of the right against self-incrimination are based on these grounds in the ECtHR jurisprudence. This part compares various scholarly approaches how the right of self-incrimination has emerged as well as it compares criteria for determining violations in different cases dealt by the ECtHR. The second part of the article, according to the document analysis method, examines the ECtHR jurisprudence on the right against self-incrimination. After an overview of relevant case law, examples of various infringements of this right and their legal assessment are presented. This part seeks to give an overview of the relevant case law of the ECtHR, which have impact to the issue of this article. Lastly, according to generalisation and alternative methods, the final part gives information on the justified limitations of the right against self-incrimination, this part also explains why such limitations do not infringe the European Convention on Human Rights (hereinafter – ECHR). Last part also presents examples of alternative practise of member states on the right against self-incrimination which is in line with human rights standards;

Findings – The right against self-incrimination has been in existence for more than 200 years and it is derived from a prosecutor’s obligation to prove the guilt of the accused (in this article only the expression “accused” is going to be used, as most infringements of the right are established after presentation of indictment to the accused). The ECtHR has developed forms and criteria for determining infringements of this right. The common basis for assessment of such infringements is the principle of reasonableness, however, in its case law the ECtHR additionally invokes compulsory powers and their extent in order to get some evidence; the extent of public interest in crime investigation and in conviction; the existence of relevant procedural measures and the assessment of evidence achieved according these measures. The ECtHR case law provides that it is prohibited to torture or intimidate a person in order to get his plea of guilt, it is also forbidden to conduct an intrusion into the body of the accused if such intrusion is against the will of the accused. Moreover, before presentation of the gravamen to the accused and assurance of proper rights of defence to the accused, it is prohibited to compel a person to admit of having committed an offence. Especially significant are those cases, when there is no obligation to prove the guilt, as the accused may get particularly vulnerable in these cases. Improper application of procedural averment measures and methods in order to get plea of guilt are not allowed in the ECtHR case law either. On the other hand, the right against self-incrimination is not absolute and member states are permitted to establish certain compulsory measures against the accused. In other words, it is allowed to use evidence, collected using compulsory powers when repetitive criminal acts were committed, in court, if such evidence are treated only as additional evidence in secondary proceedings and they do not conform the main basis of conviction. In criminal investigations of some offences (such as disposition of drugs or falsification of documents of vehicles) public authorities and officials are given a wider discretion to use compulsory powers and, as a consequence, limitation of the right against self-incrimination may be justified according to the ECHR in such cases. Such limitation may be justified by public safety, road safety and public interest protection objectives;

Research limitations/implications – This article analysis the right against self-incrimination of accused in the ECtHR jurisprudence. Following issues are analysed in the study: which compulsory powers do not infringe the right, which criteria are used to determine whether there was an infringement of the right, which actions are not consistent with the Article 6 and other provisions of the ECHR and, finally, which limitations of the right may be justified. According to the theoretical principles of the

right against self-incrimination, some practical suggestions are provided as well as it is presented how the assessment of the offence differs according to the nature of the offence (e.g. repetitive criminal acts, disposal of drugs, etc.) and the scope of the right;

Practical implications – This article presents relevant case law of the ECtHR on the right against self-incrimination and its limitations. In national criminal prosecution application and evaluation of formed criteria in the ECtHR gives an additional mechanism of law assessment. More importantly, the mere application of the principle of the reasonableness does not form a clear-cut case law and for this reason the content of the right against self-incrimination gets vague, not systematic and not effective. Consequently, issues dealt in this article are relevant for their practical nature, as this article suggests assessment criteria of legal situations, which have already been recognised on national and regional levels. Furthermore, this article is significant for its examination of proper application of the right against self-incrimination;

Originality/Value – This study provides relevant case law of the ECtHR on the right against self-incrimination in criminal proceedings. In Lithuania the right against self-incrimination derives from the Constitutional provisions. Article 31 expresses the right not to incriminate yourself, a family member and a close relative. The historical analysis and assumptions of formation of this right was examined in the article “Prohibition to compel the Persons to give Evidence against themselves as the Constitutional Guarantee in the Criminal Procedure” by professor Dr. R. Jurka. In detail this issue was presented in guide “Rights to a fair trial under the European Convention of Human Rights (Article 6)” by Dovydas Vitkauskas and Sian Lewis-Anthony. Foreign scholars as J. R. S. Forbes, R. Müller and other scholars have also analysed this issue, however, relevant case law of the ECtHR on the right against self-incrimination and its limitations have not been widely analysed in Lithuania. Issues analysed here are significant, as the assessment of the right against self-incrimination and its infringements are dynamic and changeable in the ECtHR jurisprudence, moreover, these issues raise problems in national criminal proceedings.

Keywords: right against self-incrimination, case law of the European Court of Human Rights, accused;

Research type: research paper.

INTERACTION BETWEEN NATIONAL GOVERNMENTS AND ICANN WHILE ADMINISTERING THE INTERNET

Marius Kalinauskas
Mykolas Romeris University, Lithuania
m.kalinauskas@mruni.eu

Mantas Barčys
University of Oslo, Norway
mantas.barcys@student.jus.uio.no

Purpose – To review and analyze problematic issues related with the ICANN's (Internet Corporation for Assigned Names and Numbers) role in internet administration and the interaction between national governing institutions.

Design/methodology/approach – Based on the comparison and systematic analysis of scientific literature authors discuss problematic issues related with the Internet governance model, where ICANN takes the biggest part in internet administration. Its current legal status is causing controversies among different stakeholders, so the analytical approach towards the issue may help to facilitate the reach of the compromise in this area.

Findings – The authors accentuate problematic phenomenon which are related with the internet government structure. The current international legal state of ICANN is highlighted in the article as well as the factors which influence the ICANNs struggle for independence.

Research limitations / implications – The international legal status of ICANN is a hard topic where many interests from different parties collide. Because of that it is impossible to convey the objective and impartial analysis of the problem. Different attitudes, political interest and even political views may influence the understanding of the issue. That is why the authors present their subjective opinion and suggest one of the possible internet governance evolution models as a basis for further discussion.

Practical implications – The authors accentuate main sources of international friction between other state governing institutions and the ICANN. If the internet

administration structure will be left at the same status, there may be more upcoming hazards. The insights and recommendations in this article may be used a basis for further problem analysis.

Value – The article emphasizes on current internet governance problems and the role of the ICANN while trying to moderate the interests of different parties. The expansion of the internet allows implementing new service and business models. As a political tool it is also attracting attention from different groups of interests and oversteps the boundaries of widely accepted values such as freedom of speech, accessibility of information or economical interests. This question has a clear geopolitical context, for that reason, decision related with the future of ICANN and internet governance should be solved responsibly. The authors give their insights about the topic by determining the main presumptions for the transformation of ICANNs legal status and by analyzing positive and negative sides of such hypothetical outcome.

Keywords: ICANN, Internet Governance, IANA, TLD, ITU, GAC.

Research type – general review, viewpoint.

SOCIN

International Interdisciplinary
Conference on Social Innovations

Stream A: Justice, Security and Human Rights

Sub-section SOCIAL JUSTICE*

Session 3

Moderators:

**Alfonsas Laurinavičius,
Mykolas Romeris University**

* IMPLEMENTING THE SCIENTIFIC PROJECT SUPPORTED BY THE COUNCIL OF SCIENCES IN LITHUANIA. SIN-12005 "SOCIOECONOMIC JUSTICE PERCEPTION FORMATION GUIDELINES: CUSTOMER AND CITIZEN APPROACH"

SUVOKIAMAS SOCIALINIS TEISINGUMAS, SOCIALINĖ DARNA IR JŲ VADYBA

Vitalija Rudzkiene
Mykolo Romerio universitetas, Lietuva
vital@mruni.eu

Adomas Kanopka
Mykolo Romerio universitetas, Lietuva
adomas.kanopka@gmail.com

Tikslas –Atskleisti visuomenės socialinio teisingumo suvokimą vykstant globaliems plėtros ir transformacijos procesų darnios plėtros požiūriu, empiriškai įvertinti galimą suvokiamo socialinio teisingumo poveikį socialinei ir ekonominei plėtrai, plėtoti tvarius valdymo modelius.

Metodologija – Tyrimas grindžiamas lyginamąja literatūros šaltinių analize ir statistiniais aprašomosios ir koreliacinės analizės metodais, tinkamais mažų dydžių imtims. Statistinei analizei naudoti duomenys: agreguoti antriniai reprezentatyvios globalios apklausos „World Values Survey“ duomenys, makroekonominiai duomenys iš World Resources Institute ir Eurostat duomenų bazių.

Rezultatai – Šiuolaikinės vadybos ir lyderystės inovacijos grindžiamos demokratinėmis vertybėmis, socialiniu teisingumu ir žmonių lūkesčiais. Objektivos visuomenės socialinio-ekonominio teisingumo vertės gali būti nustatytos remiantis socialiniais - ekonominiais veiksniais. Nors šie veiksniai yra svarbūs, jie negali pilnai atskleisti bendrųjų socialinės gerovės ir kitokių tendencijų, kurių svarbūs komponentai yra asmeninis suvokimas, grupės vertybės ir viešieji ryšiai. Suvokiamo socialinio teisingumo ir makro lygmens veiksnių susiejimui buvo panaudota tarptautinė gyventojų nuomonių apklausos duomenų bazė. Toks susiejimas leidžia giliau pažvelgti į socialinio teisingumą suvokimą, parodo jo ryšį su ekonomine plėtra, ir atskleidžia problemas ir tendencijas, susijusias su visuomenės socialinės ir ekonominės transformacijos modelio įgyvendinimu ir socialiniu tvarumu.

Šio tyrimo rezultatai parodė, kad: 1) kai šalių ekonomikos išsivystymo lygis ženkliai skiriasi, šių šalių gyventojų socialinio teisingumo suvokimas siejasi su ekonominio

išsivystymo lygiu, tačiau kai tarp šalių ekonominio išsivystymo nėra labai didelio skirtumo, ryšys tarp suvokiamo socialinio teisingumo ir BVP vienam gyventojui yra nereikšmingas; 2) panašaus ekonominio išsivystymo ir tokio pat socialinio - ekonominio vystymo modelio šalių gyventojų socialinio teisingumo vertinimas ženkliai skiriasi; 3) šalys, kurių gyventojai geriau vertina šalies socialinį teisingumą po kurio laiko linkę turėti darnesnę visuomenę su mažesniu socialinės atskirties lygiu.

Tyrimo ribotumas – Tyrimo objektas labai platus, tačiau šiame tyrime apsiribojama socialinės-ekonominės transformacijos procesų modeliais ir jų analize darnios plėtros rėmuose.

Praktinė reikšmė – Socialinio teisingumo ir solidarumo svarba buvo iškelta Brundtland komisijos 1987 m., ES ir Lietuvos viešoji politika nukreipta į darnią socialinės sistemos plėtrą ir siekia užtikrinti socialinės sistemos kokybę, kurios matavimui reikalingi su socialine darna susiję veiksniai ir rodikliai. Todėl rodiklių, matuojančių socialinę darną, išskyrimas ir analizė turi ne tik teorinę, bet ir praktinę reikšmę.

Originalumas/Vertingumas – Pagrindinis socialinio teisingumo teorijų trūkumas yra tas, kad jos ignoruoja arba neatskleidžia kaip jų deklaruojami principai bus įgyvendinami konkrečioje socialinėje ekonominėje aplinkoje. Šia tema esantys empiriniai tyrimai gana kuklūs, ypač lyginant su gausiais teoriniais teisingumo istorijos, socialinio teisingumo ištakų, socialinio teisingumo paradigimų tyrimais. Straipsnis siekiama prisidėti prie šios spragos mažinimo ir prie darnios, socialiai teisingos viešosios politikos vystymo.

Raktiniai žodžiai - Suvokiamas socialinis teisingumas, socialinė darna, socialinė atskirtis, vadyba.

Tyrimo tipas - Aiškinamasis ir ryšinis tyrimai.

Tyrimas atliktas vykdant Lietuvos mokslo tarybos projektą pagal programą „Socialiniai iššūkiai nacionaliniam saugumui“, No. SIN-12005

PILIETIŠKUMO IR VERTEIVIŠKUMO KONFLIKTAS SOCIALINIO TEISINGUMO DIMENSIJOJE

Alfonsas Laurinavičius
Mykolo Romerio universitetas, Lietuva
alfonsas.laurinavicius@gmail.com

Tikslas – atskleisti socialinio teisingumo dimensijos vieną iš aspektų nagrinėjant socialinės, ekonominės įtampos poveikį tam tikroms pilietinėms vertybėms.

Metodologija – mokslinės literatūros analizės metodas taikytas siekiant apibrėžti tyrimo problemą, analizuojami statistiniai sociologinio tyrimo duomenys – atskleidžiama socialinio teisingumo ir socialinės kokybės koreliaciją.

Rezultatai – tyrimo duomenų analizės pagrindu atskleidžiama, kad šalyje išlieka didelė socialinė, ekonominė įtampa, t. y. išlieka iškreipti gyventojų ekonominiai santykiai, provokuojantys sunkiai įveikiamą priešpriešą tarp vertybių ir antivertybių, tarp socialiai teisingo vertybių paskirstymo ir vertėiviškumo. Lietuvos visuomenė (respondentai) itin kritiškai vertina socialinę oazę, kurioje veikia korupcijos, pasinaudojimo „tinkamai susiklosčiusiomis aplinkybėmis“ ir kiti panašūs principai. Daroma prielaida, kad tai trukdo formuotis ir individualiam ir bendruomeniniam (kolektyviniam) Lietuvos gyventojų socialiniam identitetui, žeidžia pilietiškumą, ir kaip pasekmė – patiriamos įvairios socialinė prarastys.

Tyrimo ribotumas – socialinio teisingumo dimensijos turinys yra labai sudėtingas, apima daugelį socialinių santykių aspektų. Autorius pasirinko vieną iš jų – prižasčių socialinei įtampai rasti bei iš to galinčių kilti pasekmių nagrinėjimui.

Praktinė reikšmė – straipsnyje atskleidžiama, kad dėl vienokių ar kitokių prižasčių fizinio ar juridinio asmens nesugebėjimas identifikuotis konkrečioje bendruomenėje (visuomenėje) gali turėti labai įvairių, pasekmių ir išraiškos formų: nuo susigyvenimo su socialinės paramos vartotojo vaidmeniu iki siekio įsitvirtinti kitų šalių darbo rinkoje. Straipsnis galėtų būti naudingas rengiant šalies strategijas, jų įgyvendinimo planus, skirtus tobulinti viešuosius santykius, socialiai teisingai kurti gerovės valstybę.

Originalumas/Vertingumas – pristatoma reprezentatyvios Lietuvos gyventojų apklausos, atliktos visuomenės nuomonės ir rinkos tyrimo centro „Vilmorus“ 2013 m.

balandžio 10-14, tikslinga duomenų analizė. Atliktas tyrimas atskleidžia darbo rinkos problemas, kurios suformuotos remiantis praktinės padėties analize. Konceptualiai atskleidžiamos migracijos ir kitos problemos, nulemiančias socialines prarastis.

Raktiniai žodžiai: socialinis teisingumas, socialinis identitetas, socialinė kokybė, pilietiškumas, verteiviškumas.

Tyrimo tipas: sociologinio tyrimo pristatymas, statistinių duomenų analizė, literatūros apžvalga.

Tyrimas atliktas vykdant Lietuvos mokslo tarybos projektą pagal programą „Socialiniai iššūkiai nacionaliniam saugumui“, No. SIN-12005

SOCIALINIŲ INOVACIJŲ BŪTINYBĖ ĮGYVENDINANT VAIKO TEISES

Dalija Snieškienė
Vytauto Didžiojo Universitetas, Lithuania
d.snieskiene@sgi.vdu.lt

Ketinimas – šio pranešimo tikslas trumpai atskleisti vaiko teisių įgyvendinimo situaciją Lietuvoje ir pagrįsti socialinių inovacijų būtinybę vaiko teisių įgyvendinimui sąryšyje su kitomis valstybės pripažintomis inovacijų sritimis. Tokio tikslo formulavimui poreikis atsiranda iš to, kad Lietuvos respublikos Inovacijų strategijoje 2010 – 2020 metams socialinių inovacijų poreikis ne tik su ekonominiu augimu ir vystymusi iš viso neišskiriamas.

Forma/ metodologija/ požiūris – pranešimo informacija remiasi kritine politikos dokumentų ir valstybės ataskaitų analize apie vaiko teisių įgyvendinimo ir valstybės investavimo vaiko gerovės srityje procesus Lietuvoje ir kaip tai patenkina besikeičiančias šeimos ir darbo sąlygas.

Rrezultatai – Sutinkamai su darnios žmogaus socialinės raidos tikslais (A. Sen 1990) ekonominis augimas yra tik priemonė bet ne tikslas žmogaus socialinei raidai ir jis gali būti žalingas, jei nemažina žmogiškojo skurdo ir nepadeda geriau įgyvendinti žmogaus teises. Jungtinių Tautų Žmogaus teisių dokumentų ratifikavimas dar nereiškia geresnio tų teisių įgyvendinimo šalyje. Pastarojo dvidešimtmečio ekonominiai, politiniai ir socialiniai pokyčiai labai stipriai pažeidė šeimos gyvenimo stabilumą. Paveldėta vaiko pakeičiamosios globos sistema neužtikrina vaiko teisių įgyvendinimo. Šios sąlygos reikalauja naujų požiūrių ir naujos socialinės sistemos, padedančios visuomenei išlikti sanglaudoje ir pusiausvyroje. Socialinės inovacijos turėtų tapti viena iš valstybės politikos prioritetinių sričių ir ypatingai užtikrinančią vaiko teisių įgyvendinimą. Šalies socialinės paramos ir gerovės politika atsiliepianti į žmogaus poreikius ir jo orumą, ypatingai vaikams reikalauja naujų požiūrių ir tikslingų pastangų. Per patarąjį 20 metų kaip neoliberalistinė ideologija pagrįstos socialinės politikos rezultatas, stipri sovietinė institucinė vaikų globos sistema buvo remiama ir išplėta. Tačiau naujų paramos formų, prevencinių, terapijos ir globos paslaugos vaikams ir šeimoms, bei vaikų skurdo

mažinimas negavo reikalingo valstybės dėmesio ir investicijų. Gal net labiau priešingai: krizės metu parama vaikų programoms ir skurdo mažinimui buvo bene ryškiausiai sumažinta. Lietuvos aukštosiose mokyklose parengti socialiniai darbuotojai ir kiti profesionalai neturi galimybių panaudoti savo gebėjimus ir žinias šiai sričiai vystyti. Investicijos šių profesionalų rengimui yra iššvaistomos. Viso to pasekmė vaiko teisės daugiau egzistuoja popieriuje, nei gyvenime. Naujų, geriau atitinkančių vaiko, šeimos poreikius ir vaiko teises, bei reikalaujančių naujų darbo metodų programų, siekiant prevencinių tikslų, didžiulis trūkumas. Lėšos įvaistomos vaikus žalojančioms programoms (Puras, 20011)

Tyrimo ribotumas/reikšmingumas – šis bedrosios apžvalgos tyrimas negali pristatyti specifinių, daugiausiai investicijų inovacijoms reikalaujančių sričių ir nepagrįstas ilgalaikiais jau esamų investicijų inovacijoms bei esamų programų taikomų metodų efektyvumo stebėjimais. Šiuo pranešimu siekiama atkreipti dėmesį į vaiko teisių įgyvendinimo sritį, kaip nesulaukiančią adekvataus valstybės dėmesio investicijoms į socialines inovacijas ir ilgalaikius efektyvumo tyrimus šioje srityje.

Praktinis reikšmingumas – Lietuvos inovacijų politika turi būti papildyta socialinių inovacijų dalimi, kaip ypatingai reikšminga žmogaus teisių įgyvendinimo ir darnios žmogaus socialinės raidos dalimi. Jų prioritetas vaikų ir šeimų gyvenimas.

Originalumas /vertė – Pranešimas originalus, nes remiasi nauju požiūriu apie vaiko teisių įgyvendinimą, remiasi tyrimais, socialinių darbuotojų mokymo žmogaus teisių, socialinės politikos ir darnios žmogaus socialinės raidos temose, bei aktyviu dalyvavimu socialinės politikos bei paslaugų kūrime vaikų teisių ir šeimos gerovės srityje.

Raktiniai žodžiai: socialinė inovacija, vaiko teisių įgyvendinimas, socialinė parama.

Tyrimo tipas bendra apžvalga.

LYGIŲ GALIMYBIŲ PRINCIPŲ REALIZAVIMAS NEJGALIŲJŲ UŽIMTUMO KOKYBĖS GERINIMUI LIETUVOJE

Tatjana Bilevičienė
Mykolo Romerio universitetas, Lietuva
tbilev@mruni.eu

Tikslas – Išnagrinėti lygių galimybių principo taikymą neįgaliesiems ir šio principo realizavimą neįgaliųjų užimtumo kokybės gerinimui Lietuvoje.

Metodologija – Dokumentų analizės metodas taikytas išnagrinėti neįgaliųjų lygias teises ir užimtumo galimybes reglamentuojančius teisės aktus. Lyginamuoju metodu analizuojami neįgaliųjų užimtumo rodikliai ir užimtumo kokybės rodykliai. Statistiniai metodai taikomi rodiklių statistinei analizei.

Rezultatai – Socialinė žmogaus raida grindžiama *produktyvumo, lygybės, didesnių galimybių suteikimo* bei *tolydumo* principais. Lygių galimybių užtikrinimas yra vienas iš esminių demokratinės visuomenės tikslų. Diskriminacijos formų panaikinimas yra būtina ir esminė sąlyga, užtikrinanti kiekvieno žmogaus teises ir asmeninę gerovę. Lygybės principas grindžiamas lygiomis teisėmis, atsakomybe bei galimybėmis visose gyvenimo srityse. Madrido deklaracija įtvirtino šiuolaikinį požiūrį į neįgaliuosius ir pateikė siūlymus jų gyvenimui gerinti. Šis požiūris neįgalųjį pripažino lygiateisiu visuomenės nariu, tik turinčiu specialiuosius poreikius. Tai reiškia, kad visuomenė nuo užuojautos pereina prie neįgaliųjų praktinės socialinės integracijos. ES įsipareigojimai neįgaliesiems piliečiams įgyvendinami vadovaujantis požiūriu į negalią, grįstu ne pasyvios pagalbos koncepcija, o integracijos idėja ir aktyviu dalyvavimu ekonominiame ir socialiniame gyvenime. Daugumoje pasaulio šalių oficiali neįgaliųjų užimtumo politika apima integraciją į darbo rinką, lygybę, priklausomybės nuo pašalpos mažinimą. Tačiau dažnai užimtumas matuojamas tik kiekybiniais rodikliais. Tačiau ekonominė ir socialinė politika pasireiškia per užimtumo kokybę, tai platesnis ekonomikos rodiklis negu nedarbo lygis. Straipsnyje nagrinėjamas lygių galimybių principo realizavimas neįgaliųjų užimtumui, norint pagerinti užimtumo kokybę.

Tyrimo ribotumas – Tyrime tik iš dalies nagrinėjami problemos teisiniai aspektai. Pagrindinis dėmėsis skiriamas lygių galimybių principo realizavimo socialiniam aspektui. Kaip pavyzdys, analizuojama Lietuvos teisinė bazė ir Lietuvos socialinė ir užimtumo statistika.

Praktinė reikšmė – ES ir Lietuvos užimtumo politika orientuota į socialiai pažeidžiamiausių grupių (pvz., neįgaliųjų) problemų sprendimą ir užimtumo tarnybų paslaugų kokybės prieinamumo didinimą bei glaudesnio bendradarbiavimo su darbdaviais ir socialiniais partneriais plėtrą. Todėl labai svarbu nustatyti rodiklius, kurie suteiktų galimybę palyginti kiekybinius ir kokybinius užimtumo politikos rezultatus.

Orginalumas/Vertingumas – Priimta 2000 m. Europos Tarybos įdarbinimo direktyva 2000/78/EB nustatė vienodo požiūrio užimtumo ir profesinėje srityje bendruosius pagrindus bei atsakomybę už bet kokia tiesioginė ar netiesioginė diskriminaciją darbo rinkoje dėl religijos ar įsitikinimų, negalios, amžiaus ar seksualinės orientacijos. Tačiau mokslininkai, dažnai analizuojant lyčių lygybės darbo rinkoje problemas, retai ir paviršutiniškai nagrinėja neįgaliųjų diskriminaciją ir galimybes darbo rinkoje, dažniausiai dėmėsis skiriamas tik neįgaliųjų socialinei integracijai. Atliktas tyrimas nagrinėja neįgaliųjų aktyvaus užimtumo skatinimą, taikant lygių galimybių principą.

Raktiniai žodžiai: neįgalieji, lygių galimybių principas, užimtumo kokybė.

Tyrimo tipas: tyrimo pristatymas, atvejo analizė, literatūros apžvalga.

SOCIALINIO TEISINGUMO SUVOKIMAS: PILIEČIŲ IR VARTOTOJŲ VERTYBINIAI SKIRTUMAI

Miglė Eleonora Černikovaitė
Mykolo Romerio universitetas, Lietuva
miglec@mruni.eu

Tikslas – išsiaiškinti jaunų žmonių pilietiškumo ir vartotojiškumo nuostatas, įvertinti, kokį poveikį vertybių skirtumai daro socialinio teisingumo suvokimui.

Metodologija – Tyrimas grindžiamas lyginamąja literatūros šaltinių analize ir statistiniais aprašomosios ir koreliacinės analizės metodais bei pateikiant autorės atlikto tyrimo įžvalgas nagrinėjama tema.

Rezultatai – Socialinio teisingumo suvokimas nagrinėjamas piliečių ir vartotojų požiūriu, norint atskleisti jaunimo socialinio teisingumo suvokimo vertybinius skirtumus. Socialiniam teisingumui mokslinėje literatūroje skiriamas dėmesys rodo, kad socialinės rizikos mažinimo problemos yra labai svarbios šiuolaikinėje ekonomikoje. Socialinis teisingumas, atlikdamas persikirstymo funkciją, mažina socialinę riziką visuomenės grupėms, kurios iš esmės jaučiasi ne vienodai ekonomiškai saugios ir todėl nevienodai jautrios socialinei rizikai, tad jų socialinio teisingumo supratimas skiriasi. Todėl ieškant atsakymo į klausimą, kokį poveikį skirtingų visuomenės grupių suformuoti vertybių skirtumai daro socialinio teisingumo suvokimui, buvo atliktas empirinis tyrimas. Tyrimas parodė, jog egzistuoja piliečių ir vartotojų vertybiniai skirtumai, ypač tai atsiskleidžia individualiame lygyje t.y. kasdieniniame gyvenime visuomenės nariai vadovausi vartotojiškomis (liberaliomis) nuostatomis, o visuomeniniame lygmenyje atsiskleidžia jų pilietiškumas, kur dominuoja socialdemokratinės ir konservatyvios nuostatos.

Tyrimo ribotumas – Tyrimo objektas labai platus, tačiau šiame tyrime apsiribojama socialinės-ekonominės procesų modeliais ir jų analize darnios plėtros rėmuose.

Praktinė reikšmė – Kadangi visuomenės grupės ir kartos nevienodai ekonomiškai saugios ir todėl nevienodai jautrios socialinei rizikai, jų socialinio teisingumo suvokimas ir vertinimas skiriasi. Taigi šio straipsnio praktinė reikšmė siejama su tuo, kad norima išsiaiškinti, kokios vertybės dominuoja Lietuvos visuomenės grupėse ir kaip tai siejasi jų

socialinio teisingumo suvokimu. Kadangi Lietuvos viešoji politika nukreipta į darnios socialinės sistemos plėtrą ir siekia užtikrinti socialinės sistemos kokybę, todėl jaunimo vertybių, kuriuos formuojant gali būti siekiama socialinė darna, išskyrimas ir analizė turi ne tik teorinę, bet ir praktinę reikšmę.

Orginalumas/Vertingumas – Pagrindinis socialinio teisingumo teorijų trūkumas yra tas, kad jos ignoruoja arba neatskleidžia kaip jų deklaruojami principai bus įgyvendinami konkrečioje socialinėje ekonominėje aplinkoje. Šia tema esantys empiriniai tyrimai gana kuklūs, ypač lyginant su gausiais teoriniais teisingumo istorijos, socialinio teisingumo ištakų, socialinio teisingumo paradigmy tyrimais. Straipsnis siekiama prisidėti prie šios spragos mažinimo ir prie darnios, socialiai teisingos viešosios politikos vystymo.

Raktiniai žodžiai - socialinis teisingumas, vartotojai ir piliečiai, jaunimo vertybiniai skirtumai.

Tyrimo tipas -tyrimo pristatymas, statistinių duomenų analizė , literatūros apžvalga.

Tyrimas atliktas vykdant Lietuvos mokslo tarybos projektą pagal programą „Socialiniai iššūkiai nacionaliniam saugumui“, No. SIN-12005

DARBO RINKOS SOCIOEKONOMINIO TEISINGUMO PROBLEMOS IR ATSAKINGO VERSLO SPRENDIMAI

Dalia Karlaite
Mykolo Romerio universitetas, Lietuva
karlaitedalia@gmail.com

Tikslas – atskleisti socialiai atsakingo verslo indėlį užtikrinant socioekonominį teisingumą darbo rinkoje.

Metodologija – mokslinės literatūros analizė ir sintezė; statistinių duomenų grupavimas, palyginimas ir apibendrinimas; atvejo analizė.

Rezultatai – socialiai atsakingas verslas gali prisidėti prie visuomenės socioekonominio teisingumo bei darnaus šalies vystymosi kurdamas naujas darbo vietas ir taip padidindamas jaunimo užimtumą bei sumažindamas „protų nutekėjimą“, užtikrindamas saugias ir sveikas darbo sąlygas, garantuodamas laiku mokamą ir sąžiningą darbo užmokestį ir pan.

Tyrimo ribotumas – tiriamos ne visos darbo rinkoje pasireiškiančios problemos, turinčios poveikį socioekonominio teisingumo užtikrinimui.

Praktinė reikšmė – nagrinėjamos darbo rinkoje pasireiškiančios problemos – diskriminacija dėl amžiaus įsidarbinant, jaunimo nedarbas bei emigracija – ribojančios ekonomikos augimo galimybes bei trukdančios užtikrinti socioekonominį teisingumą.

Originalumas/Vertingumas – analizuojamas Lietuvoje įgyvendinamų Europos socialinio fondo finansuojamų projektų „Jaunimo užimtumo didinimas“ ir „Būk aktyvus darbo rinkoje“ bei socialiai atsakingo verslo indėlis didinant jaunimo užimtumą šalyje bei prisidedant prie socioekonominio teisingumo didinimo.

Raktiniai žodžiai: socialiai atsakingas verslas, socialinis teisingumas, ekonominis teisingumas.

Tyrimo tipas: atvejo analizė.

Tyrimas atliktas vykdant Lietuvos mokslo tarybos projektą pagal programą „Socialiniai iššūkiai nacionaliniam saugumui“, No. SIN-12005

MUITINĖS TARPININKŲ FUNKCIJOS IR JŲ STATUSAS UŽTIKRINANT PRODUKTŲ VARTOTOJŲ INTERESUS

Stanislava Sarapinienė
Mykolo Romerio universitetas, Lietuva
s.sarapiniene@mruni.eu

Tikslas – nagrinėti naujas tarpininkavimo muitinėje tendencijas, atskleisti šio tarptautinės tiekimo grandinės veikėjo naujas funkcijas užtikrinant, kad į rinką nepatektų falsifikuoti produktai bei būtų įgyvendinami sąžiningos konkurencijos principai tenkinant galutinių vartotojų poreikius.

Metodologija – mokslinės literatūros, teisės aktų ir kitų šaltinių analizė, lyginimas ir apibendrinimas, statistinių duomenų analizė bei loginė analizė.

Rezultatai – iš esmės keičiasi muitinės ir verslo santykiai, kyla vis didesnis poreikis spręsti tarptautinės tiekimo grandinės saugumo, patikimumo klausimus. Tarptautinio tiekimo grandinė praktiškai apima visus procesus nuo pradinio žaliavų įsigijimo iki galutinio produkcijos perdavimo vartotojui. Tarptautinė tiekimo grandinė - tai tarptautinis materialinių vertybių judėjimo procesas, kuriame dalyvauja daugybė įvairiausių subjektų: krovinių siuntėjai, vežėjai, gavėjai, sandėlių bei terminalų savininkai, krovinius kontroliuojančios institucijos bei kiti fiziniai ir juridiniai asmenys. Jų dispozicijoje yra tiekimo grandinės objektai: kroviniai, transporto priemonės, sandėliai, terminalai ir kt. Išryškėja tendencija, kad tarptautinės tiekimo grandinės subjektai (krovinių siuntėjai, gavėjai) vis daugiau logistinių operacijų paveda tarpininkams: ekspeditoriams, vežėjams, muitinės tarpininkams, draudimo brokeriams ir kt.

Muitinės tarpininkų naujų funkcijų atsiradimą savo ruožtu įtakojo pokyčiai muitinėje. Įgyvendinant muitų teisės aktų nustatytus reikalavimus, šalies ir visuomenės saugos ir saugumo, statistikos duomenų kaupimo, mokesčių administravimo, analizės bei kitais tikslais, visų prekių tarptautinis judėjimas yra fiksuojamas ir kontroliuojamas muitinės įstaigose. Pastoviai besikeičianti ir nuolat auganti muitinės formalumų bei jų atlikimo apimtis ir įvairovė tarptautinio prekių gabenimo, importo bei eksporto etapuose

nulemia atstovų maitinėje, kaip profesionalų maitinės formalumų atlikimo klausimais reikalingumą ir reikšmingumą.

Tyrimo išvadose teigiama, jog maitinės tarpininkai, atstovaudami ūkio subjektams, tampa svarbiais rizikos valdymo dalyviais, kadangi jie turi reikiamos informacijos, galinčios įtakoti tiekimo grandinės saugos bei saugumo užtikrinimą. Visa tai įtakoja maitinės tarpininkų naujų funkcijų, susijusių su sauga ir saugumu, atsiradimą ir jų statuso pasikeitimą, leidžiantį dalyvauti kaip visavertei šaliai ginant jų atstovaujамų subjektų teisėtus interesus. Ginant maitinės tarpininkų institutą ir maitinės tarpininkų atstovų teisėtus interesus, teikiami siūlymai dėl Administracinių teisės pažeidimų kodekso (ATPK) 209² straipsnio keitimo.

Tyrimo ribotumas – Maitinės tarpininkų atstovavimo institutas Lietuvoje yra naujas ir išsamiau neanalizuotas..

Praktinė reikšmė – iš esmės keičiasi maitinės ir verslo santykiai, kyla vis didesnis poreikis spręsti tarptautinės tiekimo grandinės saugumo, patikimumo klausimus Lietuvoje, aiškiai įsivardinant maitinės tarpininkų atstovavimo instituto statusą ir atsakomybės ribas..

Orginalumas/Vertingumas – analizuojamas maitinės tarpininkų atstovavimo institutas.

Raktiniai žodžiai: tarptautinė logistikos grandinė, maitinės tarpininkas, maitinės formalumai, rizikos valdymas.

Tyrimo tipas: mokslinės literatūros ir tesiės aktų apžvalga.

VARTOTOJO KONCEPCIJOS POKYČIAI INFORMACIJOS APIE MAISTĄ TEIKIMO SRITYJE

Asta Šamulevičiūtė
Mykolo Romerio Universitetas, Lietuva
astasamuleviciute@yahoo.com

Tikslas – Šiuo tyrimu siekiama atskleisti vartotojo koncepcijos pokyčius informacijos apie maistą teikimo srityje priėmus reglamentą Nr. 1169/2011 dėl informacijos apie maistą teikimo vartotojams;

Metodologija – Šio tyrimo atspirties tašku laikoma vidutinio vartotojo, kuris yra pakankamai gerai informuotas, atidus bei atsargus, koncepcija maisto teisėje, kurią dvidešimtojo amžiaus paskutinio dešimtmečio viduryje suformulavo Europos Sąjungos Teisingumo Teismas. Analizuojant informacijos apie maistą teikimą reglamentuojančias Europos Sąjungos teisės aktų nuostatas bei teisės mokslo doktriną šioje srityje, aiškintasi, kokie šios koncepcijos pokyčiai pastebimi priėmus reglamentą Nr. 1169/2011 dėl informacijos apie maistą teikimo vartotojams. Atliekant tyrimą taikyti sisteminės analizės, teleologinis, šaltinio turinio analizės, lyginamasis, apibendrinimo metodai;

Rezultatai – Analizuotos reglamento Nr. 1169/2011 dėl informacijos apie maistą teikimo vartotojams nuostatos leidžia manyti, kad Europos Sąjungos teisės aktų leidėjas nebesilaiko griežtos pozicijos, kad vartotojas informacijos apie maistą teikimo srityje visuomet yra vidutinis vartotojas, kuris yra pakankamai informuotas, atidus ir atsargus, t. y. vartotojas, kuris turi atitinkamų žinių, yra aktyvus jas plėsdamas, kuris geba rasti jam reikalingą informaciją ir geba suprasti gaunamą informaciją bei ją vertinti kritiškai. Veikiau priešingai, tai eilinis vartotojas, kuris yra neatidus, negebantis suprasti informacijos ar suprasti jos pakankamai ir negebantis jos vertinti kritiškai. Dėl to jam turi būti suteikta tiksli, aiški ir lengvai suprantama informacija. Kitaip tariant, vidutinio vartotojo koncepcija nebelaikoma etalonu informacijos apie maistą teikimo srityje;

Tyrimo ribotumas – Vartotojo koncepcijos pokyčių analizė atliekama tik iš reglamento Nr. 1169/2011 dėl informacijos apie maistą teikimo vartotojams perspektyvos. Kitų teisės aktų nuostatos nepatenka į šio tyrimo sritį ir analizuojamos tik

ties, kiek reikalinga vartotojo koncepcijos pokyčiams informacijos apie maistą teikimo srityje atskleisti;

Praktinė reikšmė – Vienas svarbiausių informacijos apie maistą teikimo vartotojams tikslų yra jų sveikatos apsauga. Taigi, vartotojų sveikatos apsaugos kriterijumi, teikiant jiems informaciją apie maistą, kuri neturi klaidinti vartotojo, gali būti pateisinamos kliūtys laisvam maisto produktų judėjimui Europos Sąjungoje. Atsižvelgiant į tai bei nepamirštant fakto, kad kiekvienas vartotojas tą pačią informaciją apie maistą gali interpretuoti skirtingai, būtina diskutuoti ir susitarti dėl taikytinos vartotojo koncepcijos informacijos apie maistą teikimo srityje, taip užtikrinant atitinkamą teisinį tikrumą suinteresuotiems subjektams;

Originalumas/Reikšmingumas – Reglamentas Nr. 1169/2011 dėl informacijos apie maistą teikimo vartotojams bus pradėtas taikyti nuo 2014 m. gruodžio 13 d., todėl labai svarbu išanalizuoti ir tinkamai suprasti jo nuostatas. Be to, Lietuvos teisės moksle vartotojo koncepcijos informacijos apie maistą teikimo srityje klausimai nėra tyrinėti;

Raktiniai žodžiai: informacija apie maistą, vidutinis vartotojas, vartotojo koncepcija, maisto teisė;

Tyrimo tipas: bendroji apžvalga.

SOCIALINIO TEISINGUMO SCENARIJŲ KŪRIMAS: KARTOS IR VERTYBIŲ PRIORITETAI

Vitalija Rudzkiene
Mykolo Romerio universitetas, Lietuva
vital@mruni.eu

Miglė Černikovaitė
Mykolo Romerio universitetas, Lietuva
miglec@yahoo.com

Tikslas –atskleisti dviejų, ideologiškai prieštaringų visuomenės grupių, individualistų ir kolektyvistų, suvokiamo socialinio teisingumo vertybių prioritetus, patikrinti šių vertybių tęstinumą gyventojų kartose ir sudaryti galimus ateities scenarijus pagal išskirtus vertybių prioritetus..

Metodologija – Tyrimas grindžiamas lyginamąja mokslinės literatūros analize, statistiniais suderinamumo ir vienfaktorinės dispersinės analizės metodais. Statistinei analizei naudoti reprezentatyvios Lietuvos gyventojų apklausos, kurią 2013 m. balandžio 10 – 14 atliko visuomenės nuomonės ir rinkos tyrimų centras Vilmorus, duomenys.

Rezultatai – Pastaraisiais metais socialinės srities įžvalgų ir scenarijų kūrimui skiriamas vis didesnis dėmesys. Priežastis ta, kad sudėtingos socialinės dinaminės sistemos vystymosi pokyčiai yra globalaus pobūdžio ir todėl tiksliai nuspėti būsimą ateities versiją yra beveik neįmanoma. Todėl scenarijai, kurie atskleidžia galimas ateities alternatyvas veikia kaip priemonė, padedanti įvertinti vykstančių pokyčių ateities tendencijas, tikėtinus rezultatus, skatinanti diskusijas ir nuomonių integravimą. Scenarijų taikymas socialinėse –ekonominėse, komunikacinėse, inžinerinėse sistemose atskleidžia pagrindinių veiksnių ir idėjų raidos kryptis, jų ryšius ir poveikį ateities vizijoms įgyvendinimui. Straipsnis skirtas skirtingų pasaulėžiūrų ir skirtingų amžiaus grupių socialinio teisingumo vertybių analizei. Remiantis reprezentatyvia Lietuvos gyventojų apklausa, įvertinus pasaulėžiūrinius ir kartų skirtumus, sukurti galimi ateities scenarijai pagal vertybių prioritetus.

Jungiant išskirtas dvi pagrindines varomąsias jėgas, pagal GBN metodiką sudaryti keturi galimi scenarijai: emigracija, aktyvi visuomenė, pasitikinti visuomenė ir apatija. Du pozityvūs scenarijai – aktyvi visuomenė ir pasitikinti visuomenė – atitinka darnios plėtros principus. Kiti du scenarijai – emigracija ir apatija – atskleidžia galimą visuomenės stagnaciją, didelį socialinės atskirties lygį, socialinės sanglaudos visuomenėje stoką.

Tyrimo ribotumas – Scenarijų kokybę priklauso nuo pradinių prielaidų ir taikomų kriterijų.

Praktinė reikšmė – Tyrimas prisideda prie gilesnio visuomenės vystymosi raidos ir prioritetų supratimo, kartų savitarpio solidarumo ir darnos. Sukurti scenarijai atkreipia dėmesį į didėjantį individualizmą ir asmeninio žmogaus dalyvavimo sprendimų priėmime svarbą.

Orginalumas/Vertingumas – Pastarųjų metų teoriniai ir empiriniai tyrimai rodo, kad vertybės yra vienas iš pamatinių socialinio teisingumo suvokimo elementų. Socialinio teisingumo vertybių analizę sunkina tai, kad jų samprata ir prioritetai keičiasi kartu su socialine – demografinė aplinka. Pagrindinis socialinio teisingumo teorijų trūkumas yra tas, kad jos neatskleidžia kaip jų deklaruojami principai reiškiasi konkrečioje socialinėje ekonominėje aplinkoje. Atlikto tyrimo pagrindą sudaro ne tik teorinių šaltinių analizė, bet ir realių duomenų ir realios aplinkos analizė.

Raktiniai žodžiai - Socialinio teisingumo suvokimas, vertybės, individualizmas, kolektyvizmas, įžvalgos, scenarijai.

Tyrimo tipas - aiškinamasis ir ryšinis tyrimai.

Tyrimas atliktas vykdant Lietuvos mokslo tarybos projektą pagal programą „Socialiniai iššūkiai nacionaliniam saugumui“, No. SIN-12005

"Social Innovations: Theoretical and Practical Insights 2013": conference abstracts – Vilnius: Mykolas Romeris University, 2013, p. 165 (Stream A p. 1-42, Stream C p. 43-100, Stream D p. 101-129, Stream E p. 130-165).

ISBN 978-9955-19-588-7 (online)

Stream A of Mykolas Romeris University research event "Social Innovations: Theoretical and Practical Insights 2013":

“Justice, Security and Human Rights”

MRU Research Days 2013: „Social Innovations: Theoretical and Practical Insights 2013“ is intended for discussion of the theoretical concept of social innovations and practical implications of the various social sciences and humanities fields, to examine the various fields of science viewpoints and cultural differences, how they complement and enrich each other, to discuss the latest scientific developments and offer practical solutions to the public.

Texts are not edited.

Prepared for publishing – Rūta Tamošiūnaitė

Published by Mykolas Romeris University, Ateities g. 20, LT-08303
Vilnius, Lithuania